ŘÍJEN–LISTOPAD 2014

JEDNIČKA

...nejstarší, a přece mladá

ISSN 2336-4181

Výuka moderních zubních lékařů = „návrat ke kořenům“?

Zubní lékařství představuje na naší fakultě druhý lékařský obor – jako předmět se zde vyučuje od roku 1924, prvně v tehdejším Československu, a jako samostatný obor od roku 1952. Ten prošel do současné doby mnoha změnami, z nichž poslední, která souvisela se sladěním výuky zubního lékařství s ostatními zeměmi EU, proběhla v roce 2004/2005. V té době se přijetím tzv. Boloňské deklarace – a možná jejím až příliš striktním výkladem i aplikací – obor zubního lékařství dostal celorepublikově tak trochu mimo medicínský směr.

Snahou bylo vychovat velmi rychle a levně zubního lékaře, který bude ihned po ukončení poslední státní zkoušky schopen začít samostatně pracovat. Tím se, z dnešního pohledu chybně, omezilo všeobecně medicínské vzdělání na úkor praktické výuky. Po absolutoriu již studenti nezískávají titul MUDr., jako tomu bylo dříve, ale MDDr. – Medicinae Dentium Doctor. Již při přijetí Boloňské deklarace emeritní přednosta Stomatologické kliniky profesor Jiří Mazánek velmi prozřetelně upozorňoval, že tato cesta nebude tou nejlepší. Na poměrně značný nátlak České stomatologické komory zůstal ale jeho hlas nevyslyšen.

Mít možnost si po absolutoriu okamžitě otevřít samostatnou zubní ordinaci a fungovat bez dozoru zkušenějšího lékaře se sice jeví jako výhoda, ale jen pro některé výjimečné jedince. Naprostá většina našich absolventů, kteří již nějakou dobu pracují, však přiznává, že jim možnost práce pod dohledem zkušenějšího kolegy, s nímž se mohou radit o sporných případech, prostě chybí. V postgraduálním studiu medicíny – a zde mi dovolte, abych zubní lékařství stále řadil mezi její součásti – existuje již dlouhou dobu nepřekonaný koncept učitele a žáka. A i když se nám může v současnosti zdát jako obsolentní, myslím si, že velký rozvoj vědy a příliv nových poznatků způsobují, že je dnes paradoxně možná ještě důležitější než v dobách převážně empirické medicíny, kdy vznikl.

Kdybych měl hovořit dnešním jazykem ekonomie a na studenta zubního lékařství se díval jako na – a zde prosím omluvte tuto mou zkratku – náš produkt, řekl bych, že mu musíme pro jeho nejlepší kvalitu umožnit co nejvíce praktické výuky. Být schopen samostatné práce totiž neznamená mít jen teoretické znalosti. Náš absolvent musí být sám schopen zvládat základní úkony hlavně manuálně, jak tomu bývá u všech malých chirurgických oborů. Úkolem a povinností pedagogů je tedy studenty prakticky naučit bazální spektrum výkonů, které běžný zubní lékař provádí. Systém výuky tak vlastně musí nahradit i dobu, po kterou jsou kolegové ze všeobecné medicíny v postgraduálním vzdělávání.

Asi před 2 lety jsme proto spolu s proděkankou profesorkou Janou Duškovou zahájili proces inovace výuky zubního lékařství. Jeho podstatou je přenést maximum možné výuky na výukové sály, kde simulujeme podmínky běžné stomatologické praxe. Studenti zde velkou část posledního ročníku pod dohledem učitelů samostatně ošetřují reálné pacienty a řeší běžná diagnosticko-terapeutická dilemata všedního pracovního dne. Taky aby jejich přechod do převážně soukromých praxí byl co nejjednodušší. Tento inovovaný koncept výuky je studenty vítán a naši absolventi mají v porovnání s ostatními fakultami dvojnásobně více prakticky provedených výkonů.

Na druhé straně je taková výuka velmi drahá. Škola musela pro studenty postupně vybavit 32 standardních stomatologických ordinací. Platí nejen jejich běžný provoz, ale i velmi drahé stomatologické materiály používané k zubnímu ošetření. Jejich spotřeba je přitom při výuce daleko větší, než když ošetření provádí zkušený lékař. Průměrná cena jednoho stomatologického křesla je asi 300 tisíc korun a životnost zhruba10 let. Naše současné soupravy jsou instalovány již pět let, takže na obzoru se nám rýsuje skutečně velká investice.

Samotný pedagogický proces také vyžaduje mnohem více učitelů, protože taková praktická výuka se musí provádět v poměru maximálně 4 až 6 studentů na jednoho učitele, jinak postrádá smysl. Učitelé učí prakticky celý den, což je také velmi

„Moderní zubní lékař bude potřebovat stejně robustní všeobecně medicínský základ jako absolvent všeobecného lékařství.“

(pokračování na straně 2)

UK AKTUÁLNĚ

Věda je jen dvojího druhu: dobrá, nebo špatná – úvaha prof. Miroslava Bárty

„Jako zástupce oboru, který obvykle bývá s typicky českým despektem řazen mezi tzv. „humáče“, zřejmě nejsem tím nejpovolanějším, abych se vyjadřoval ke kvalitě vědy u nás obecně. Navzdory tomu se ale přece jen pokusím krátce představit svůj subjektivní názor a náhled na to, proč se české vědě nedaří získávat „nobelovky“ či jejich obdoby v jiných oborech: až na čestnou výjimku z poslední doby, profesora Tomáše Halíka.“
Celý článek na *http://iforum.cuni.cz/IFORUM-15340.html*

Mějte na paměti „in unum vertere“, žádá první polistopadový rektor Palouš

První polistopadový rektor profesor Radim Palouš se v nedávných dnech dožil významného životního jubilea. K devadesátým narozeninám v Karolinu oslavenci gratulovali tři rektoři i současní představitelé univerzity. Symbolicky se oslava životního jubilea konala v té místnosti Karolina, kde zasedá Akademický senát a kde v roce 1990 proběhla první svobodná volba, ve které byl profesor Palouš zvolen prvním polistopadovým rektorem.
http://iforum.cuni.cz/IFORUM-15447.html

Budeme mít Nobelovu cenu?

V říjnu proběhlo tradiční vyhlašování laureátů Nobelovy ceny. A člověku se logicky na mysl vkrádá otázka – získá toto prestižní ocenění i některý z vědců Univerzity Karlovy? Proto se ptáme odborníků na jejich názor. Otázka zní: Může Univerzita Karlova dostat do deseti let Nobelovu cenu? Zapojte se do diskuse iFora a pošlete nám příspěvek na e-mail: iforum@cuni.cz *redakce iForum*

(dokončení ze strany I) vyčerpávající. A když si uvědomíme, že všichni jsou ve svém oboru experty, kteří by za svoje služby v privátním sektoru dostali zaplaceno minimálně trojnásobně, musím konstatovat, že jsou to „srdcaři“ s velkou odpovědností a loajalitou k 1. LF UK a zaslouží si moje poděkování. Aby měli studenti větší rozhled, zapojili jsme v rámci inovace výuky do pedagogického procesu také 34 externistů – lékařů, kteří mají svou praxi a jeden nebo dva dny v týdnu chodí učit na naši fakultu. Také jim samozřejmě patří díky, protože jejich ztrátu z vlastního podnikání škola nikdy kompenzovat nemůže. Studentům však při výuce předávají cenné praktické zkušenosti, na které bychom během našeho akademického modu vivendi nemuseli přijít, mohli bychom je přehlédnout, nebo je jen považujeme za nepodstatné.

Na základě uvedených faktů do budoucna uvažujeme o změně kurikula zubního lékařství z pětiletého na šestileté. Vracíme se tak vlastně tam, kde jsme již byli. Moderní zubní lékař bude podle našeho názoru potřebovat stejně robustní všeobecně medicínský základ jako absolvent všeobecného lékařství. Naše populace stárne, mnohem více pacientů s dříve infaustními nebo chronickými onemocněními se dožívá vyššího věku, s úspěšnou léčbou základních onemocnění se objevují nové, dříve neznámé kombinace nemocí – to jsou faktory, které spolu s polypragmázií budou stavět zubní lékaře do situací, kdy jim bude všeobecný základ velmi užitečný. Možná, že se toutou cestou nevydají všechny lékařské fakulty, ale věříme, že jen díky tomu si naši budoucí absolventi bez obtíží najdou na trhu práce své místo.

René Foltán,
přednosta Stomatologické kliniky

1 A ZAHRANIČÍ

Americký profesor: V nabídce kultury Prahu nepředčí žádné místo na světě

Sedmačtyřicetiletý vědec a učitel prof. Paul Mozdziak ze Severní Karolíny v USA přijel na čtvrt roku vyučovat a bádat na naši fakultu. Podílí se na pregraduální výuce anatomie v anglické paralelce a spolupracuje rovněž s prof. Davidem Sedmerou z Anatomického ústavu na embryologických studiích na kuřecím modelu.

Kromě pedagogické a vědecké práce si udělal čas také na poznávání Prahy. Naše hlavní město ho zcela okouzlilo památkami a nabídkou kulturních zážitků. „V tom Prahu nepředčí žádné jiné místo na světě,“ říká Paul. Jako muzikálního člověka ho fascinuje především možnost navštívit vynikající hudební představení. Uvítal tedy i příležitost poslechnout si koncert spirituálů z cyklu Fakulta v srdci Karlova, který naše fakulta zorganizovala v říjnu v kostele sv. Václava na Zderaze. „Byla to prostě nádhera,“ pochvaluje si Paul umělecký zážitek.

Za srdce ho ale berou i zcela prozaické věci, jako je například jídlo. „Česká kuchyně je prostě vynikající. Zvlášť jsem si ale vychutnal vaši tradiční svatomartinskou husu a mladé víno,“ říká s nadšením. Ve slovanském prostředí se prý vůbec cítí dobře, protože má polské předky.

Paul je profesorem a ředitelem postgraduálního programu ve fyziologii na North Carolina University (NCSU) v Severní Karolíně, která patří v národním měřítku mezi přední výzkumně orientované instituce. Se svými 34 tisíci studentů je v tomto státě největší univerzitou.

A v čem vidí hlavní smysl svého pobytu u nás? „Mým hlavním cílem je navázat mezinárodní spolupráci se zdejšími vědci. Chtěl jsem také zažít vaše prostředí při tradiční výuce anatomie. A neméně důležité je pro mě prohloubení předcházející výzkumné spolupráce s prof. Sedmerou. Zajímá mě jeho výzkum, v němž pro pochopení embryonálního vývoje využívá jako sofistikovaného modelu kuřecího zárodku,“ uvádí Paul. Doplňuje, že jejich poslední společná práce používala trvale transgenní kuřata pro studium potenciálu diferenciace hematopoetických kmenových buněk v parabióze s křepelčím zárodkem.

A jaké si americký profesor odnáší poznatky z výuky studentů naší fakulty? „Mám dojem, že u vás jsou studenti vedeni k větší samostatnosti a nezávislosti než na naší univerzitě. A také pozoruji, že si více váží svých učitelů než naši studenti,“ uzavírá profesor Mozdziak.

Na Anatomickém ústavu přednesl seminář o své vědecké práci s názvem Insights into muscle development using genetically modified chickens. „Doufáme, že se naše vědecká spolupráce bude i nadále prohlubovat a že k nám Paul třeba časem zavítá i na delší dobu za podpory Fulbrightovy nadace,“ uzavírá profesor Sedmera.

mf

BIOCEV

Po roce od předání staveniště dodavateli stavby se přes počáteční zdržení podařilo, i díky nezvykle mírné zimě, dokončit hrubou stavbu všech tří objektů centra BIOCEV – hlavní budovy, Českého centra pro fenogenomiku a Energocentra, které bude zajišťovat podstatnou část energií pro dva hlavní výzkumné objekty. Technologická zařízení Energocentra jsou situována do samostatné budovy, aby vibracemi hlukem či elektromagnetickým zářením nerušila výzkumná pracoviště, zejména sofistikované a často velmi citlivé přístroje umístěné v centrálních servisních laboratořích, tzv. core facilitách (CF). Těch má BIOCEV aktuálně k dispozici 5 a právě v tomto čísle Jedničky je představíme podrobněji:

České centrum pro fenogenomiku (správa ÚMG AV ČR) je umístěno v samostatné budově, kde vzniká specializované pracoviště pro analýzu funkce jednotlivých genů pomocí zvířecích modelů. Jedním z modulů centra, které jako jediné prolíná činnost CF a výzkumných skupin, je transgenní laboratoř produkující specializované, geneticky upravované myší modely sloužící jako nástroje pro výzkum funkce genů. České centrum pro fenogenomiku je součástí evropské výzkumné infrastruktury INFRAFRONTIER.

V CF **Zobrazovací metody** (správa PřF UK) budou kromě rutinních metodik rozvíjeny pokročilé zobrazovací techniky jdoucí na hranice současných technických možností v zobrazování molekul, buněk a tkání. Elektronové i světelné mikroskopie a cytometrie budou propojeny do jednoho celku se společným technologickým a logistickým zázemím. Centrum plánuje zapojení do evropského konsorcia EuroBioImaging.

Laboratoř **OMICS** (správa PřF UK) se bude zabývat analýzou sekvencí a exprese DNA, RNA a proteinů. Prováděné činnosti budou zahrnovat sekvenování DNA, resekvenování na genomové úrovni, analýzu transkripce a diferenciální proteomiku.

Centrum molekulární struktury (správa BTÚ AV ČR) bude sdružovat několik laboratoří poskytujících komplexní přístup ke studiu prostorové struktury, funkce a biofyzikálních vlastností biologických molekul. Centrum bude kvalitně vybaveno pro široké spektrum měření a expertiz v mnoha oblastech, jako jsou krystalizace biomolekul, rentgenová difrakce, řešení krystalových struktur, IR a Ramanova spektroskopie, mikrokalorimetrie, měření interakcí makromolekulárních látek, stupně oligomerizace a rozměrů molekul, určování primární sekvence bílkovin, uspořádání disulfidových můstků, posttranslačních modifikací či mapování terciární a kvartérní struktury.

Důležitou součástí bude laboratoř **Kryotechnologie** (správa ÚMG AV ČR) sloužící k uchovávání biologických vzorků. Všechny procesy budou plně automatizovány a kontrolovány, včetně monitoringu parametrů s napojením na GSM a webové rozhraní.

Ivan Mikula,
proděkan pro rozvoj fakulty

PragueONCO 2015 – registrujte se včas! I studenti!

Naše fakulta pořádá ve spolupráci s 2. a 3. LF UK již 6. ročník pražského mezioborového onkologického kolokvia – PragueONCO, které nabídne přednášky uznávaných odborníků z oblasti onkologie nejen z České republiky, ale i ze zahraničí. Využijte on-line registrace za zvýhodněné ceny, které jsou platné do 31. 12. 2014. Studenti mají i letos vstup zdarma! Více informací o kolokviu, které se uskuteční 21.–23. ledna 2015 v Clarion Congress Hotel Prague ve Vysočanech, najdete na stránkách *www.PragueONCO.cz*.

red

Safari na Pelikán Cupu

Volejbal má na Ústavu tělesné výchovy dlouhou tradici. Mezi naše asistenty patřila taková jména, jako jsou J. Kozák, R. Vorálek a další. V současnosti máme v nabídce 8 hodin pro výuku šestkového volejbalu a nechybí ani výuka beach volejbalu. Podařilo se nám také vzkřísit turnaje, které v minulosti pořádal J. Marcoň. Proto jsme velmi rádi, že se „Pelikán Cupu“, jenž se konal 8. 11. 2014 v Hostivaři, zúčastnila kromě družstev z jiných fakult i čtyři družstva z 1. LF. Jedno z nich jménem Safari dosáhlo na druhé místo a spolu s volejbalisty z Ústí bylo ozdobou turnaje. Na příští, tedy 2. kolo Pelikán Cupu, které se uskuteční pravděpodobně v březnu, vás srdečně zveme už nyní. Podrobnosti budou včas zveřejněny na nástěnkách a stránkách ÚTV. Těšíme se na hojnou účast!

Jiřina Kubištová

Máme nové senátory v AS UK pro období 2015–2018!

Voleb do Akademického senátu Univerzity Karlovy ve dnech 11.–12. listopadu se na naší fakultě zúčastnilo 337 oprávněných voličů z řad studentů a akademických pracovníků, kteří tak vynesli těmto volbám 5,1% účast. Za studenty byli zvoleni František Vaňásek (59,3 %) a Petra Kňažeková (46,2 %), za akademické pracovníky prof. Jiří Raboch (87,7 %) a prof. Stanislav Štípek (69,6 %).

Děkujeme všem, kteří vhozením volebního lístku dali najevo, že jim naše fakulta není lhostejná. Nově zvoleným senátorům blahopřejeme!

jf

O lásce a posledních věcech člověka u sv. Kateřiny

V pondělí 10. 11. 2014 se v kostele sv. Kateřiny v Praze disputovalo o lásce a posledních věcech člověka – ve hře „Oráč a smrt“ se představila úchvatná Jitka Molavcová coby Smrt a přesvědčivý Alfred Strejček jako Oráč. Inscenaci připravil Dušan Robert Pařízek podle německé hry Oráč z Čech, kterou už v roce 1401 napsal Jan ze Žatce. Tato středověká disputace se stala jednou z nejznámějších literárních památek na období počínajícího novověku, přinášejícího nový pohled na smysl lidského usilování a života. Text hry, jakkoliv velmi starý, působí až mrazivě aktuálně, návštěvníci tak odcházeli z představení oprávněně nadšeni.

jf

IKI Medica 2014 – Information, Knowledge, Innovation

Ústav vědeckých informací uspořádal ve spolupráci s Českou informační společností (ČIS) a Ústavem informačních studií a knihovnictví (ÚISK) Filozofické fakulty UK v Praze dne 13. 11. 2014 konferenci s názvem IKI Medica 2014 (Information, Knowledge, Innovation), výhradně se zaměřením na lékařské a farmaceutické informace. Konference určená především pro knihovnicko-informační pracovníky přinesla témata jako eHealth, sociální média a české zdravotnictví, zkušenosti s discovery systémem Summon v Národní lékařské knihovně, prezentaci multimediálního portálu Moje medicína apod. Všechny prezentace včetně fotografií jsou k dispozici na stránkách ČIS: http://cisvts.cz/akce-konfe-rence/konference-iki-2014/.

Hana Skálová, David Horváth

Spirituály v kostele sv. Václava Na Zderaze

Velký úspěch zaznamenal koncert z cyklu Fakulta v srdci Karlova s kulatým pořadovým číslem 20. Program When the Saints Go Marching In, ve kterém komorní pěvecký sbor Piccolo coro představil spirituály známé i neznámé v úpravách klasických, jazzových i populárních, se dočkal nadšeného přijetí ze strany hojně zastoupeného publika.

jf

Gaudeamus Brno 2014

Více než 30 tisíc zájemců o další studium navštívilo 21. ročník Evropského veletrhu pomaturitního a celoživotního vzdělávání Gaudeamus v Brně, který se konal 4.–7. listopadu. Kromě aktuálních informací a krásných nových letáků jsme uchazečům o studium na naší fakultě nabídli i atraktivní vhled do nelékařských oborů v rámci prezentací „Věda pro život“ studentů ergoterapie a adiktologie. Všem studentům, kteří si udělali čas a skvěle reprezentovali naši fakultu na stánku, děkujeme!

jf

Duch místa ve Faustově domě

V Akademickém klubu ve Faustově domě se ve čtvrtek 16. října 2014 uskutečnilo setkání s americkým psychiatrem a světoznámým autorem románů z medicínského prostředí Samuelem Shemem (vlastním jménem Stephen Joseph Bergman). Setkání bylo zároveň představením jeho nové publikace nazvané Duch místa.

jf

Jednička na startu nového akademického roku

Vůbec první ročník společného startu nového akademického roku 2014/2015 s názvem Jednička na startu se konal v úterý 7. října. Akce určená pro pedagogy i studenty nejen prvních ročníků se odehrála za nečekaně rozumného počasí v zahradě Psychiatrické a Neurologické kliniky, v ÚVI a Akademickém klubu. Slušné množství studentů se přišlo seznámit s kolegy napříč ročníky a získat praktické rady u grilované klobásky a pivka nebo se pokochat poslechem skvělé hudby. Na programu byly také sportovní aktivity, akční prodej odborné literatury i návštěvy studentských spolků.

jf

Světový den diabetu

Ve středu 12. listopadu 2014 se pěší zóna na pražském Andělu proměnila v improvizovanou ordinaci – v edukačním stanu tu pražští studenti všeobecného i zubního lékařství a fyzioterapie návštěvníkům již tradičně nabízeli vyšetření základních zdravotních parametrů a poradenství v oblasti diabetu druhého typu. Touto akcí pořádanou souběžně v pěti městech ČR se mezinárodní apolitická organizace IFMSA CZ, která sdružuje studenty všech lékařských fakult v ČR, snaží u příležitosti Světového dne diabetu upozornit na rizikové faktory, symptomy a možnosti prevence tohoto onemocnění. Za celou dobu konání akce navštívilo edukační stan přes 600 lidí a podařilo se kompletně vyšetřit 326 návštěvníků. Pražská akce se povedla parádně – i díky studentům naší fakulty!

jf

Matematika při zkouškách na medicínu

Studenti, kteří měli na střední škole jedničky a dvojky z matematiky, budou mít nově při přijímacích zkouškách na naši fakultu výhodu. Za dobrý prospěch v tomto předmětu získají 10 bodů navíc. Bonifikace bude platit už pro přijímací zkoušky pro nastávající akademický rok 2015/2016. Další významná změna se týká uchazečů o bakalářské nelékařské obory (Adiktologie, Fyzioterapie, Ergoterapie, Všeobecná sestra, Nutriční terapeut). Ti budou skládat písemné zkoušky pouze z biologie namísto dosud požadované biologie, chemie a fyziky.

fia

MEDialogy: Závislosti v Čechách

V úterý 4. listopadu 2014 se konal druhý díl našeho komunikačního projektu MEDialogy, tentokrát na téma Závislosti v Čechách. O užívání návykových látek u dětí a dospívajících, problémech závislosti na metamfetaminu a jeho rozšíření v ČR i o vzdělávacím systému pro obor adiktologie diskutovali děkan prof. Aleksi Šedo, přednosta Kliniky adiktologie prof. Michal Miovský, ředitel Národní protidrogové centrály plk. Mgr. Jakub Frydrych a předseda České asociace adiktologů Mgr. Ondřej Sklenář. O tom, že je téma žhavé, svědčilo nabité auditorium i zájem novinářů. Třetí díl se bude konat v prvním čtvrtletí příštího roku a bude věnován tématu Umírání v Čechách.

fia

VŠICHNI CHCEME BÝT 1

I neuroonkologičtí pacienti si zaslouží komplexní péči

Naše fakulta má jako jediná v ČR samostatnou výuku neurochirurgie a nově také jako jediná pracoviště zaměřené na neuroonkologii. Po schválení Akademickým senátem byla 1. listopadu 2014 původně Neurochirugická klinika přejmenována na Neurochirurgickou a neuroonkologickou kliniku 1. LF UK a ÚVN-VFN Praha. O tom, proč se tak stalo a zda se jedná o změnu zásadní, jsme si povídali s děkanem prof. MUDr. Aleksim Šedem, DrSc., a přednostou prof. MUDr. Vladimírem Benešem, DrSc.

Co vás inspirovalo ke vzniku neuroonkologického pracoviště?

A. Š.: Asi před dvěma lety jsme s panem profesorem Benešem a dalšími kolegy založili Neuroonkologickou sekci České onkologické společnosti ČLS JEP, protože jsme cítili, že si neuroonkologie zaslouží zvýšenou pozornost na straně akademické i klinické. Tím vznikla primárně networková platforma, na níž se sešli klinici i badatelé a která začala dávat dohromady vědecké projekty. Sekce dále vydala doporučené postupy, které upravují jednotlivé segmenty péče o neuroonkologické pacienty. Postupně jsme směřovali k reálnějšímu vyústění tohoto projektu, na jehož konci stojí mimo jiné i nově vzniklá Neurochirurgická a neuroonkologická klinika.

V. B.: Součástí 1. LF jsme přitom už od roku 1959. Ale nyní poprvé začínáme ze Střešovic trochu více „strkat chapadla“ dolů na Karlovo náměstí.

Kolik pacientů s nádory mozku v ČR máme?

V. B.: Operací pro gliové nádory, které představují jen část neuroonkologie – byť tu hlavní – je kolem 350 až 400 za rok, nemocných je ale ve skutečnosti mnohem víc. Vznik kliniky je logickým vyústěním toho, že jsme začali podrobněji sledovat, co se v ČR děje. Zjistili jsme, že Komplexní onkologická centra jsou zahlcena pacienty s nádory prsu, prostaty či rekta, ale žádné z nich se systematicky nevěnuje neuroonkologicky nemocným. Tomu bohužel odpovídají i výsledky péče.

A. Š.: Z tohoto hlediska jsou neuroonkologičtí pacienti vlastně „synové a dcery nikoho“. Protože po resekčním výkonu nebo ozáření – pokud jsou indikovány – se často stává, že se dostanou z perimetru lékaře, který vedl jejich primární léčbu a jejich osud není sledován v jednotné linii. Naším cílem je, abychom na jednom místě dokázali poskytnout veškerou péči – od chirurgického výkonu přes ozáření či chemoterapii až po další případnou léčbu – a zároveň naše aktivity propojili i s teoretickými pracovišti, nezbytnými pro vědecké programy.

V. B.: Je to asi jediná cesta, jak můžeme pro nemocné udělat ještě něco lépe. Například ozařování by mělo začít do měsíce po operaci, ale téměř v celé republice se toto doporučení nedodrží a velmi často se pacienti k radioterapii dostanou za 6–8 týdnů. Je také nutno přiznat, že prognóza nemocných není nijak příznivá, proto ani zájem o tuto oblast není tak koncentrovaný.

A. Š.: Nepřízeň prognózy nás směruje k tomu, že potřebujeme rozšířit i základní výzkum. Ve spolupráci s Ústavem organické chemie a biochemie AV ČR připravujeme projekt, který je silně interdisciplinární a zároveň svou originalitou dává naději na velmi zajímavé výsledky – patrně přenositelné i do kliniky. Identifikovali jsme totiž molekuly, které jsou specificky exprimovány v glioblastomu a hledáme možnost, jak jejich prostřednictvím přímo zasahovat nádorové struktury.

Existují neuroonkologická pracoviště v zahraničí běžně?

V. B.: Těch komplexních není mnoho – jsou třeba v New Yorku, Houstonu či Heidelbergu. Naše cesta je tedy velmi ambiciózní.

A. Š.: Nicméně potřeba spojení pracovišť, která na problematice mozkových nádorů pracují, ať už v oblasti klinické, nebo teoretické, je zcela esenciální. Je to dokumentováno i tím, že existují dvě významné evropské odborné společnosti – European Association of Neuro-Oncology (EANO) a European Association of Neurosurgical Societies (EANS), jejímž prezidentem je právě pan profesor Beneš a jejíž poslední kongres se konal nedávno v Praze. To je velmi prestižní záležitost. Aktuálně se snažíme o uspořádání kongresu EANO v roce 2018 taktéž v Praze.

V. B.: Letošního pražského setkání se zúčastnili neurochirurgové z 86 zemí světa a v programu suverénně dominovala právě neuroonkologie.

Jak tedy vypadá váš typický neuroonkologický pacient?

V. B.: Jde o člověka ve věku 44–45 let s nádorem o průměru 3–4 cm. Má-li štěstí, přichází pouze s iritací, tedy po prvním nebo druhém epileptickém záchvatu. Nepříjemné je, pokud se nádor projeví už hemiparézou, fatickou poruchou či poruchou zraku, tedy když roste v elokventních oblastech. Pak jsme samozřejmě limitováni jen částečnou resekcí.

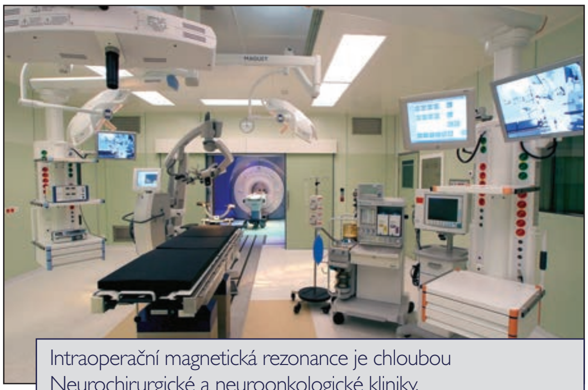

Intraoperační magnetická rezonance je chloubou Neurochirurgické a neuroonkologické kliniky.

A co se týká přežití?

V. B.: V ČR jsou to u glioblastomu 3 měsíce pro celou populaci nemocných. Pokud má pacient štěstí, že podstoupí operaci včas, že je nádor radikálně resekabilní a že se mu dostane adekvátní léčby, pak je to 12–14 měsíců. Máme i několik málo jednotlivců přežívajících dlouhodobě. Ta chmurnost je nejlépe dokumentovatelná tím, že v případě glioblastomu přidalo každé desetiletí od 2. světové války na prognóze jeden měsíc.

Co bude znamenat přejmenování kliniky pro pregraduální studenty – není pro ně neuroonkologie až moc specializovaná?

V. B.: Jsme jediná fakulta v ČR, kde má neurochirurgie samostatnou výuku trvající 2 týdny, jež je ukončena zkouškou. Už nyní zde dominuje onkoproblematika. Myslím si ale, že učit v současnosti studenty pouze praktické věci typu „epileptický záchvat = udělej CT“ je trochu málo.

Absolventi 1. LF by měli odcházet i s povědomím o molekulární biologii a genetice mozkových nádorů. Proto bychom chtěli náplň výuky od příštího akademického roku trochu pozměnit.

A pokud jde o postgraduální studenty?

A. Š.: Myslím si, že pro ně to představuje podstatně větší příležitost, jak kombinovat autentickou klinickou práci s teorií a vědeckým základem – tedy i kvalitnější přípravu pro budoucnost a šanci, že z nich budou skuteční odborníci v neurochirurgii či neuroonkologii, nejen u laboratorního stolu nebo u lůžka pacienta. Mnohdy bývá problém v tom, že na klinických pracovištích je zanedbávána vědecká část a na těch teoretických naopak není velký klinický přesah. Náš přístup spojuje obojí, tím je pro studenty stimulující a lákavý. Zároveň je také správný, protože dělat postgraduální studenty z kliniků, kteří nemají faktický vědecký zájem, je jen formální šaráda.

V. B.: Osobně mám tak trochu představu, že by nám to mohlo pomoci najít ty nejchytřejší, protože pro kreativního a zvídavého člověka jde o nesmírně atraktivní oblast. Ale ne každý na to stačí.

Je neurochirurgie opravdu tak atraktivní?

V. B.: Díky ohromné variabilitě a neuvěřitelnému spektru pacientů je suverénně nejhezčí chirurgií, ale i nejhezčí neurologií. Obojí. A když k tomu přidáme ještě vědu, kde jsou různé výzvy, může to přinést mnohé.

jat

CO PRO MĚ ZNAMENÁ 1

Prof. MUDr. Jiří Raboch, DrSc.,
přednosta Psychiatrické kliniky

Je asi banální konstatovat, že většinu mého života jsem strávil na naší fakultě. Ke studiu jsem byl přijat v roce 1969. Pracoval jsem jako pomocná vědecká síla v Sexuologickém ústavu a docházel jsem do zájmového psychiatrického kroužku. Po promoci v roce 1975 jsem nastoupil na Psychiatrickou kliniku, které jsem zůstal profesionálně celoživotně věrný. Zde jsem se setkal s mnoha významnými osobnostmi našeho oboru. Bylo to pracoviště prof. Vondráčka, vedené tehdy prof. Dobiášem a prim. Plzákem. Myslím, že význam osobností naší fakulty je zásadní. Jako mladý asistent jsem jednou spěchal chodbami našeho slovutného děkanátu. Tehdy mě zastavil starší docent a zeptal se mě: „Vy jste z té psychiatrie, vy byste to mohl vědět – mají instituce duši?“ Nevím již, co jsem tehdy odpověděl, rozhodně jsem to v pracovním shonu toho dne nepovažoval za důležité. Dnes ale vím, že instituce duši mají a že to důležité je. Nedávno jsem slyšel přiměr, který má charakterizovat současné lidstvo. To prý sedí ve vlaku, který jede stále rychleji do nepřehledné zatáčky. Málokdo z cestujících přitom ví, odkud jede, a již nikdo netuší, kam. Bill Gates dokonce tvrdí, že budoucnost je nejlépe si vymyslet. Spíše bych se ale přikláněl k citátu sv. Pavla z Tarsu: „Nezapomeň, že neneseš s sebou své kořeny, ale kořeny nesou Tebe.“ A proto neškodí se občas zamyslet nad našimi kořeny a tradicemi, které vědomě, ale častěji nevědomě ovlivňují směr a způsob našeho jednání i dalšího života. Naše fakulta jako součást Karlovy univerzity patří mezi nejtradičnější instituce na našem území se všemi výhodami i nevýhodami. Je na nás, abychom dále kultivovali její „duši“ a posouvali se do podoby moderní, mezinárodně konkurenceschopné školy, která si zároveň váží své minulosti, z níž vychází. ■

Názory? Zkušenosti? Fakta či domněnky? Zajímá nás vše!

Studium Zubního lékařství na naší fakultě trvá pět let a jeho absolventi odcházejí s titulem MDDr. Po několik desítek let tomu však bylo jinak – mladí lékaři měli širší znalosti všeobecné medicíny a získávali po šestiletém studiu titul MUDr. Na to, zda je stávající model výuky vyhovující, nebo zda by bylo lepší vrátit se v některých aspektech k tomu původnímu, jsme se ptali vašich kolegů.

Bylo by vhodné, aby měli absolventi zubního lékařství na naší fakultě hlubší znalosti všeobecné medicíny, i když by to znamenalo rozšíření studia na 6 let?

HYDE PARK

Blanka Krejčová, 4. ročník ZL

Zubní lékař je samozřejmě rovněž lékař a měl by jistě mít poznatky i ze všeobecné medicíny, s tím nemohu nesouhlasit. Mnohé předměty studijního plánu všeobecného lékařství, které studenti zubního rovněž absolvují, jako např. anatomie, histologie či patologie, jsou již nyní obdobně rozsáhlé, navíc i s přídavkem detailů týkajících se orofaciální problematiky. Pokud se týká klinických stáží, čas jim věnovaný se mi zdá adekvátně přizpůsoben množství detailů, které by student zubního lékařství měl z dané oblasti znát vzhledem k souvislosti se svým oborem. Pro výkon povolání zubního lékaře jistě stačí základní znalost např. z psychiatrie, v oblasti anesteziologie a akutní medicíny, dermatovenerologie, neurologie, infekčního lékařství atd. by se však měl orientovat detailněji, a tak je nyní podle mého názoru také výuka koncipována. Prodloužení studia na šest ze stávajících pěti let z důvodu získávání hlubších znalostí na poli všeobecné medicíny v případě zubních lékařů tedy nevidím jako nezbytné.

HYDE PARK

MUDr. Ladislav Korábek, Stomatologická klinika

Odpovídám, že ano. Důvody jsou podle mého názoru jednoduché a zřejmé. Zubní lékařství je náročné díky potřebě osvojit si mnoho informací a mít řadu zkušeností ze všech (nebo alespoň z většiny) základních stomatologických oborů, kterými jsou konzervační a protetické zubní lékařství, stomatologická chirurgie, parodontologie a onemocnění ústních sliznic, dětské zubní lékařství a ortodoncie. V zubních ordinacích se také stále častěji řeší a budou řešit otázky způsobu a možností ošetření a rizikovosti pacientů s chorobami, jakými jsou například diabetes mellitus, autoagrese, nádorová bujení, alergie, různé degenerativní či involuční procesy. Medikace těchto chorob a její žádoucí i nežádoucí účinky, možné interakce stávajících léků s dalšími uvažovanými a potřebnými přináší problémy, jež nejsou řešitelné bez znalostí všeobecné medicíny. Její základy by měl zubní lékař získat již na fakultě. Prodloužení studia ze stávajících pěti let na šest tedy považuji za přínosné.

HYDE PARK

Antonín Tichý, 2. ročník ZL

Podle mého názoru je jistá znalost všeobecného lékařství pochopitelně nutná, nicméně její další prohlubování nepovažuji za nutné a myslím, že současný rozsah studia všeobecných předmětů je dostačující. Zubní lékař by měl určitě znát onemocnění související s dutinou ústní a nejčastěji se vyskytující celková onemocnění, aby je dokázal včas odhalit, ale kompletní všeobecné vzdělání ve své praxi neuplatní. Výuku všeobecných předmětů bych zaměřil cíleně jen na to nejdůležitější z daných oborů, aby si studenti do svých budoucích praxí skutečně odnesli právě to, co mohou potřebovat. V některých předmětech je totiž patrná snaha stihnout co nejvíc látky i za omezený čas, který je jim věnován, výsledky jsou pak ale většinou horší, než kdyby byl důkladně probrán nezbytný základ. Hlavní důraz bych kladl na výuku zubařských předmětů a získání potřebné praxe, aby byl absolvent ihned po ukončení studia co nejlépe připravený na nástup do praxe.

HYDE PARK

Prof. Jana Dušková, Stomatologická klinika

Prodloužení doby studia Zubního lékařství by nejen vytvořilo prostor pro efektivnější výuku především těch medicínských předmětů, bez jejichž zvládnutí se nemůže vzdělaný zubní lékař obejít (např. vnitřní lékařství, pediatrie, ORL, dermatologie, atd). Ale také výuka stomatologických předmětů by probíhala „v klidnějším režimu“. Objektivní důvody pro prodloužení doby studia a větší důraz na medicínské znalosti jsou u nás stejné, jako byly a jsou v západoevropských zemích (např. Holandsko, Belgie), kde už se tímto směrem vydali. K hlavním důvodům patří především vyšší morbidita pacientů napříč všemi věkovými skupinami. Delší studium by ve výsledku fakultě také umožnilo snáze naplnit zákon č. 95/2004 Sb., podle kterého je absolvent bezprostředně po ukončení studia odborně způsobilý k samostatnému výkonu zdravotnického povolání zubního lékaře. Prodloužení doby studia na šest let by jistě bylo ideální, ale byla bych vděčná i za jedenáctý semestr!

HYDE PARK

Tomáš Kohout, 4. ročník ZL

Ano, zajisté. Je vhodné, abychom měli hlubší znalosti všeobecné medicíny. Stejně tak je ovšem vhodné, abychom měli hlubší znalosti dějin umění, kvantové fyziky a sociologie. Ještě vhodnější by ale bylo, kdybychom měli hlubší znalost zubního lékařství a hlavně pak větší praktické dovednosti v tomto našem primárním oboru. Jinými slovy, sice sním o tom, že do života vstoupíme jako renesanční osobnosti znalé všeho, je to ale stěží splnitelné přání v situaci, kdy jsme rádi, že vůbec tušíme jen pouhé základy toho, čemu se budeme ponejvíc věnovat. Nemyslím proto, že je reálné, aby se hypotetický šestý ročník věnoval čemukoli jinému než stomatologii. Nic to však nemění na faktu, že bezmezně obdivuji kolegy, kteří zvládnou navrhnout farmakologickou terapii ulcerózní kolitidy, rozlišit manýrismus od baroka, odvodit Schrödingerovu rovnici a citovat Maxe Webera. Přesně od takového stomatologa absolventa bych byl rád ošetřen. Když ale nebude zbytí, spokojím se s tím zubařem, který během studia alespoň důkladně natrénoval daný zákrok. I za cenu, že si nepopovídáme.

(pokračování na straně 6)

HYDE PARK

(dokončení ze strany 5)

Hyde Park

Michal Hodas, 4. ročník ZL

Populace stárne a medicína se neustále vyvíjí. V dnešní době se tak setkáváme čím dál častěji s pacienty, kteří prodělali závažnou chorobu nebo u nichž probíhá léčba stávajícího onemocnění. Je tedy velmi důležité, aby i zubní lékař věděl, jaké zákroky může nebo nemůže provádět, případně jaká preventivní opatření by měl zajistit. Osobně bych rozšíření studia zubního lékařství na 6 let uvítal. Věřím, že kdybychom si prohloubili vědomosti ještě před získáním titulu, z fakult by vycházeli kvalitněji připravení lékaři. Každý se někdy setká s rizikovým pacientem, bylo by tedy ku prospěchu věci být na tuto situaci dobře připraven již ze školy a nemuset složitě získávat informace samostudiem. Zřejmě ne všichni studenti by tuto změnu přivítali s nadšením, nicméně už není potřeba výuku zubních lékařů uspíšit kvůli jejich nedostatečnému počtu. Měli bychom se raději zaměřit na zkvalitnění studia a rozšíření znalostí hlavně v oblasti interní medicíny, i kdyby to znamenalo rok učení navíc.

Hyde Park

Prof. Jiří Mazánek,
Stomatologická klinika

Ve vzdělávání zubních lékařů zastávám názor, že stomatologie je plnoprávným lékařským oborem a že není dobré obor jakýmkoliv způsobem vyčleňovat z medicíny a vytvářet pro něj speciální režim. Myslím si, že přijetí odontologického modelu studia od akademického roku 2004–2005 znamenalo ve svých důsledcích ochuzení oboru, jeho určitou izolaci. Došlo i k ochuzení ve smyslu mezioborového setkávání a také k nepřiměřené technizaci oboru. Je třeba si uvědomit, že do stomatologie či zubního lékařství se promítá celá řada onemocnění, která nevycházejí jen ze stomatognátní soustavy, proto považuji jakékoliv zúžení problematiky ve smyslu pouze zubního technicizmu za pochybení v dlouhodobé koncepci oboru. Domnívám se, že další pokrok a vývoj v medicíně se bude odvíjet na bázi širokého biomedicínského vzdělání a kooperace mezi jednotlivými specializacemi. Aktuálním a přetrvávajícím problémem výuky zubního lékařství je získávání manuální zručnosti a dovednosti studentů ve všech stomatologických subdisciplínách. Myslím si, že kdyby v šestiletém modelu pregraduální výuky byly poslední tři semestry věnovány intenzivní praktické přípravě, nepochybně by se zkvalitnila odborná úroveň našich absolventů. Otázkou je, zda na fakultě akreditovat duální studijní program, který by umožňoval absolventům studijního programu lékařství studovat ve zkrácené formě (tří- až čtyřsemestrový model) zubní lékařství a naopak. Nepochybuji, že by tento program vzbudil zájem i u absolventů z jiných fakult.

Hyde Park

Bára Malíková, 3. ročník ZL

Nemám pocit, že by současný rozsah všeobecné medicíny byl na zubařině nedostatečný. Nedávno byly do sylabu anatomie přidány končetiny, rozšířily se otázky z patologie a mnohé další – prostoru odnést si poměrně širokou škálu vědomostí je dost. Rozhodně nejsem zastáncem toho, aby se studium zubního lékařství zúžilo jen a pouze na orofaciální oblast (jak tomu často bývá v zahraničí), jednou je to medicína a absolvent by měl mít alespoň elementární pojem o většině disciplín. Zubařina na 1. LF je po teoretické stránce na poměrně slušné úrovni – co ale dost zásadně pokulhává, je podíl praktické výuky. Není možné, aby student na konci 4. ročníku měl zhotovenu sotva jednu výplň na pacientovi. A nejedná se o ojedinělé případy, akorát se o tom moc nemluví. Takže rozšíření na 6 let klidně ano, ale ne za cenu toho, že by se zvedl podíl všeobecných předmětů na úkor samotné zubařiny. Nevzít vrtačku do ruky celý zimní semestr ve 4. ročníku kvůli stážím na všeobecných odděleních je prostě znát.

Hyde Park

Natalie Malinová, 4. ročník ZL

Myslím si, že všeobecné znalosti nynějších absolventů zubního lékařství jsou dostatečné. Máme všechny podstatné předměty v podobném rozsahu jako studenti všeobecného lékařství. Samozřejmě, že nemůžeme – a ani nechceme – mít tak rozsáhlou průpravu, přesto nám naše znalosti stačí, abychom byli jako doktoři připraveni do praxe. Pokud by se studium rozšířilo na 6 let, jistě by bylo více času věnovat se všeobecným předmětům, určitě bych ale nechtěla, aby to bylo na úkor těch stomatologických. Již od 1. ročníku máme všechny předměty oddělené od všeobecného lékařství a jsme více zaměřeni na náš obor. Máme stomatologické předměty od prvního dne ve škole a tento stav by se měl zachovat. Pokud by se program skutečně prodloužil, mělo by se myslet hlavně na samotné studenty – jak by se měly jednotlivé ročníky upravit, aby absolventi odcházeli z fakulty ještě lépe připraveni. Nechtěla bych ale, aby to skončilo tak, že budou mít více všeobecných znalostí (např. úplným sjednocením prvních tří let studia se všeobecným směrem) a minimum stomatologických.

... a co si myslíte vy?

https://www.facebook.com/jednickalf1
http://www.lf1.cuni.cz/bulletin-jednicka

1 MĚSÍCE

Zeptali jsme se vašich kolegů, které osobnosti nebo jakému počinu by v uplynulých dvou měsících dali jedničku a proč:

PaedDr. Josef Marcoň, přednosta ÚTV

Těžká odpověď... Je to knížečka „Průvodce prváka", která napomohla první orientaci letošním nastupujícím ročníkům či odpoledne plné sportu a zábavy při akci „Jednička na startu"? Tentokrát bych však dal jedničku nápadu, že v Akademickém klubu bude od ledna příštího roku otevřeno diskuzní fórum pro studenty formou „Křesla pro Fausta". Otcem myšlenky a zároveň moderátorem večera by měl být MUDr. Jiří Beneš z Anatomického ústavu. Mnozí si jistě vzpomenou, jak je někdy těžké správně formulovat svoje myšlenky, obhájit výsledky své práce nebo jen prostě sdělit zážitky a zkušenosti. Držím proto palce všem, kteří pomáhají objevit a zviditelnit nadějné mladé tváře naší fakulty a lékařské vědy třetího tisíciletí. V křesle totiž bude už každý sám za sebe.

Denisa Málková, studentka 3. ročníku VL

Jedničkou měsíce je pro mě, jednoznačně a bezkonkurenčně, náš bývalý pan děkan a současný rektor UK prof. Tomáš Zima. Obdivuji lidi, kteří své vysoké postavení využívají pro dobro věci a k realizaci projektů, kterými se zabývali dříve. Další věc, za kterou si ho vážím, je neúčast a veřejné vyjádření nesouhlasu ohledně státních oslav, kterým předchází různé politické excesy a dohady. Jsem pyšná, že takový člověk stojí v čele UK – za to mu patří můj obdiv a dík!

Roman Tyll, student 5. ročníku VL

V uplynulých měsících by si dozajista zasloužili jedničku všichni, kteří se podíleli na organizaci a přípravě akce „Jednička na startu". Jsem toho názoru, že podobné události jsou nejen výborným prostředkem pro sblížení se začínajících studentů s fakultou, ale rovněž dobrým katalyzátorem pro vytvoření kolektivu v nově vzniklých kruzích i mimo ně.

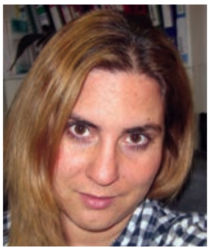

Mgr. Kateřina Svěcená, Klinika rehabilitačního lékařství

Jedničku bych podělila mezi tři osobnosti. Pana prof. Jana Pfeiffera, kterého považujeme za otce ergoterapie v ČR a který i se svou žačkou, paní doc. Olgou Švestkovou, za tento obor dodnes bojuje. Dokonce se povedlo 1. LF UK, zatím jako jediné fakultě v ČR, otevřít navazující magisterský obor ergoterapie. Jako třetího bych vybrala úžasného muže, sira Nicholase Wintona, jenž zachránil 669 židovských dětí, pro které byla připravena smrt nacisty. Pro tyto děti našel nové domovy v Británii a s některými se nedávno ve svých 105 letech setkal v Praze.

at, ed, jat

Inzerce

NOVARTIS
PHARMACEUTICALS

Naším posláním
je pečovat a léčit
www.novartis.cz

CZ1411264879/11/2014

O našich prvácích – výsledky ankety mezi nastupujícími studenty

Pamatujete si, z jakých popudů jste se rozhodli pro 1. LF UK? A s jakými představami o vlastní budoucnosti jste nastupovali ke studiu? Oslovili jsme studenty, kteří se před pár týdny začali prokousávat prvním ročníkem, abychom od nich vyzvěděli, jak to bylo u nich. Podívejte se na souhrn 437 odpovědí.

Detailnější informace o 1. LF UK získávali tehdejší uchazeči nejčastěji z webových stránek fakulty (74 % uchazečů), nedocenitelné byly též informace od současných studentů naší fakulty (pro 36 %), lékaře nebo mediky ve vlastní rodině jako zdroj informací uvedlo 17 % dotázaných.

Kromě 1. LF UK podávali uchazeči přihlášku nejčastěji na jiný obor jiné vysoké školy (38 %), z medicíny pak ponejvíce na 2. LF UK (34 %) a LF UK v Plzni (22 %). 79 z nastupujících prváků (18 %) žádnou jinou přihlášku nepodalo a spolehlo se na přijetí na naši fakultu.

Z maturantů, kteří podali i další přihlášky, se jich 285 (80 %) dostalo i jinam – a přesto se rozhodli jít studovat na Jedničku. To nás těší!

Z 437 respondentů bylo 132 (30 %) přijato na základě studijního průměru na střední škole (tj. bez přijímacích testů). 21 % nastupujících prváků absolvovalo „nulák“ na 1. LF UK – přípravný kurz ke studiu na naší fakultě.

Téměř polovina (46 %) uchazečů před nástupem ke studiu navštívila některou z propagačních akcí pořádaných 1. LF UK, nejčastěji přišli na lednový Den otevřených dveří (63 %), akci Jednička na zkoušku (63 % přijatých na průměr) a Veletrh vzdělávání Gaudeamus v Brně (20 %) a v Praze (9 %).

Proč se nakonec rozhodli pro Jedničku? (ze slovních odpovědí)

- → Prestižní obor na prestižní fakultě.
- → Zaujala mě přátelskou atmosférou na Dni otevřených dveří.
- → Pretože dostat sa sem bolo mojou prioritou.
- → Výzkumné zázemí.
- → Na doporučení rodiny, byla to jejich alma mater.
- → Nejvíce se mi zde líbilo, sympatičtí lidé.
- → Jednička je jasná volba. Každý chce být jednička.
- → Protože mi přišla nejlepší.
- → Doporučení studentů vyšších ročníků 1. LF.
- → Fakulta je známá a má dobré jméno, zároveň znám množství lidí, kterým se tu velmi líbí a proto jsem byla rozhodnutá, že chci jít právě sem.
- → Líbilo se mi na Jedničce na zkoušku. Všichni byli moc milí a vstřícní.
- → Největší zázemí, kvalitní kantoři.
- → Mám tam spoustu spokojených kamarádů.
- → Na jinou školu jsem nechtěla.
- → Doporučení lékařů, kteří zde studovali.
- → Tradice, lokalita, kvalita výuky, osobnosti na fakultě.
- → Líbí se mi, že je v historickém centru.
- → Velké možnosti ohledně Erasmu.
- → Nejpříjemnější lidi.
- → Pretože si chcem splniť svoj sen, stať sa plnohodnotným lekárom a 1. LF UK mi ponúkla najlepšie možnosti.
- → Chci mít jako lékař jistou budoucnost.
- → Je sympatická.
- → Jiný obor než adiktologie mě nezajímá.
- → Díky akcím pořádaným 1. LF.
- → Pretože 1. LF má najlepšie možnosti výzkumu a postgraduálného studia a je uznávaná celosvětovo.
- → Prostě myslím, že 1. LF je nejlepší fakulta v celé Evropě.
- → Dostat se na tuto fakultu bylo mým cílem už od střední školy.
- → Kvůli množství kvalitních profesorů a kvůli dobré pověsti fakulty.
- → 1. LF je prestižní, světová, tradiční.
- → 1. LF byla pro mě největší výzvou.
- → Je perspektivní.
- → Jasná volba.
- → Sympatičtí učitelé, Jednička na zkoušku, anatomický ústav.
- → Má to smysl :), pomoc lidem..., spousta známých je nemocných, třeba jednou pomůžu.
- → Po akci Jednička na zkoušku – škola na mne působila zkostnatěle, změnil jsem názor.
- → Líbila se mi organizace přípravného kurzu, dal mi také mnoho informací navíc.

Jak si to představují prváci :-)

A takto odpovědělo 298 nastupujících studentů všeobecného lékařství na otázku o jejich vysněné specializaci:

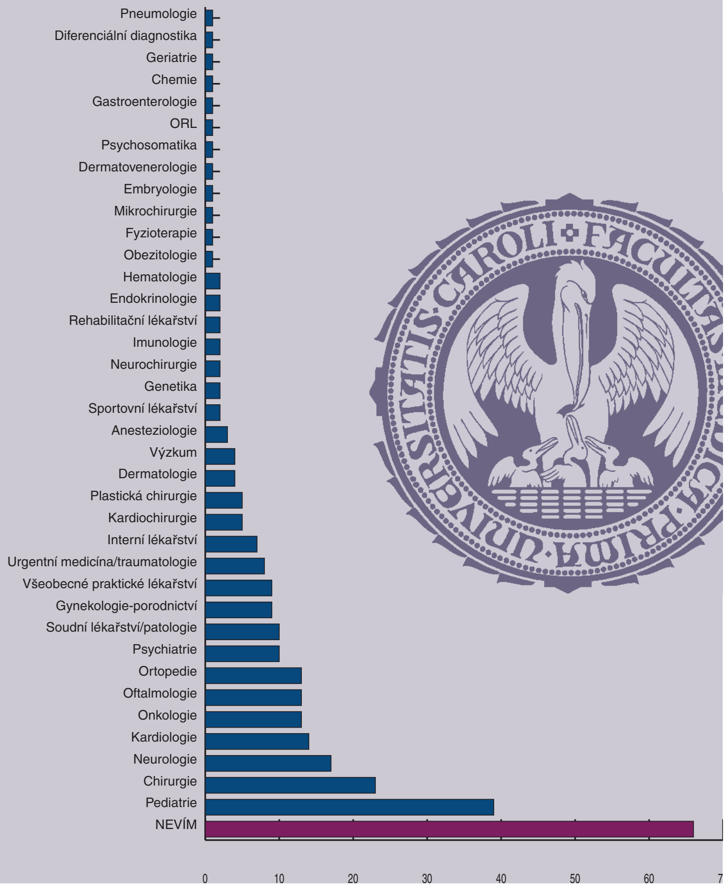

Historie budoucnosti

V úterý 25. 11. 2014 proběhl v Akademickém klubu 1. LF UK ve Faustově domě za přítomnosti děkana prof. Aleksiho Šeda první ze série studentských diskuzních večerů „Filmové pitvy“. Pro zahájení tohoto cyklu byl zvolen jeden z divácky nejoblíbenějších domácích filmů z lékařského prostředí – Skalpel, prosím, který byl natočen roku 1985 režisérem Jiřím Svobodou.

Snímek vznikl na motivy úspěšného stejnojmenného románu, jehož autorkou je spisovatelka a lékařka Valja Stýblová. Dílo pojednává o nelehké práci neurochirurga, jenž se po dlouhých úvahách rozhodl operovat malého chlapce s mozkovým nádorem, který ostatní lékaři označili za neoperovatelný. Film se převážně zaměřuje na posledních pár hodin před obtížnou operací a zobrazuje nejen samotnou přípravu výkonu, ale také osobní život lékaře, který je jeho téměř až posedlostí náročným povoláním ovlivněn.

Hostem naší premiéry byl doc. MUDr. Ing. Jaroslav Plas (na snímku vlevo), špičkový lékař a mimo jiné odborný poradce snímku, ve kterém také ztvárnil roli nekompromisního patologa. Medikům vyšších ročníků je dobře známý především jako vášnivý cyklista, talentovaný pianista, výtečný pedagog a zkušený docent neurochirurgie v pražské Ústřední vojenské nemocnici.

Večer zahájil pan docent krátkým úvodním slovem o filmu a se šarmem sobě vlastním přivítal všechny, kteří se rozhodli tuto naši svého druhu první akci podpořit. V duchu pojetí Filmových pitev následovalo projekci povídání nejen o obsahu a sdělení filmu, nýbrž také o zajímavostech spjatých s pozadím jeho vzniku i vlastního natáčení. Mimo jiné zazněly otázky, je-li správné pokusit se opero-vat pacienta, i když se jeho situace jeví jako beznadějná, jak mnoho obětovat práci či zda se lékařská problematika zobrazuje na filmovém plátně správně.

Filmové pitvy jsou novinkou v událostech Akademického klubu. Jejich cílem je zamyšlení se nejen nad složitými otázkami medicíny, ale též nad jejich kinematografickým pojetím, resp. prezentací veřejnosti. Všem zúčastněným děkujeme za vytvoření příjemné atmosféry a těšíme se na další popcornem provoněný večer v Akademickém klubu za hojné účasti studentů nejen naší fakulty.

Akademický klub a přátelé

1 MÍNUS

Falsification of attendance records: who is the victim?

There are 15 students scattered around the seminar room and there is an attendance sheet with 18 signatures circulating among the students. By the time the lecturer collects the paper at the end of class, there are 24 signatures scrawled across the page. Most of the time, no one thinks twice about this, because it is familiar and seemingly harmless – and certainly, one could argue that it doesn't make a difference whether or not students miss a seminar here or there. No one thinks much about attendance.

On one hand, medical students are adults, who have the right to choose if they will take advantage of the resources available to them, including lessons. On the other hand, some lessons are compulsory. Students are required to attend the prescribed number of lessons in order to be eligible for their exams, which form the basis of their medical degree. Is falsifying attendance paramount to falsifying a small part of their medical diploma? From this perspective, any form of dishonesty could discredit the medical degree, leaving a trail of serious consequences.

One question is, how many absences, falsified or not, are acceptable before the student has missed too much? If a single absence represents a small decrement in the completeness of the diploma, what percentage of the whole should be considered "whole enough"? Varying degrees of strictness answer that question in practice – too much is when the teacher notices.

Aside from the issue of fulfilling academic duties, an even more concerning issue is at hand. Medical students who have no qualms about concealing their absences risk adopting a mindset that allows them to manipulate facts according to their needs. It is worrying that some students do not set a higher ethical standard for themselves as future physicians. A commitment to integrity should form the basis for our noble profession, at all levels of training.

I believe that our academic duties as students are not unreasonable; most teachers accept a small number of absences with or without an excuse. In many cases, a brief conversation explaining the absence actually relieves both parties of the burden of dishonesty, and allows a healthy relationship to form through dialogue. By falsifying absences, students hide behind a thin sheet of paper that does not do much to conceal them anyway, and they lose the opportunity to be truly honest with their teachers and their colleagues.

Although asking a classmate to sign an attendance sheet on your behalf may seem innocuous and commonplace, it is not justified. If we accept such practices from our friends and colleagues, it is likely that one day we will have to face dishonesty in the workplace, where stakes might be much higher. It is our duty as physicians to expect the best from our colleagues, and more importantly, from ourselves.

Barbara Anna Danek,
6. ALEK

VZDĚLÁVÁNÍ

Víme, jaké chceme specializační vzdělávání?

Specializační vzdělávání je v posledních letech vděčným tématem pro odborné i politické kruhy a v určitých cyklech se stává terčem více či méně oprávněné kritiky. Nyní je systém specializačního vzdělávání dokonce označen za nepřátelský, který vyhání naše lékaře do zahraničí. Musím říci, že v posledním měsíci na naší fakultě atestovala stovka lékařů, takže to snad není tak zlé. Nicméně je třeba připustit, že díky opakovaným změnám, novelizacím právních předpisů a měnícím se vzdělávacím programům skutečně není tak jednoduché se v tomto systému orientovat.

Před deseti lety byl opuštěn dvoustupňový systém specializací, který zde fungoval téměř 60 let, a to v souvislosti s požadovanou harmonizací s evropskými systémy před vstupem do EU. Jednostupňovým systémem se změnila struktura a počet specializací, který díky opakované novelizaci vyhlášky o specializačních oborech v posledních sedmi letech dosáhl počtu 98 – a lze předpokládat, že při každé další novelizaci nějaký obor přibude. Změny probíhají tak rychle, že lékaři nestačí stanovený vzdělávací program absolvovat a už existuje další. Kromě toho sílí tendence opět se navrátit k dvoustupňovému systému, který by umožnil snadnější získání atestace (I. stupně) pro všechny lékaře již po dvou letech. Otázkou je, zda je cesta zpět k takovým atestacím pro většinu lékařů skutečně optimální nebo jde jen o snížení „laťky", snadnější a levnější cestu k získání kvalifikace pro lékaře i zdravotnický systém.

Před třemi lety došlo k rozdělení kompetencí při organizaci specializačního vzdělávání převodem základních oborů pro lékaře a zubní lékaře (kromě oborů pro praktické lékaře) z kritizované centrální vzdělávací instituce na 7 lékařských fakult, které si musely vytvořit organizační a administrativní zázemí pro tyto činnosti, aby byl zajištěn plynulý chod vzdělávání. Po třech letech sbírání prvních zkušeností na úrovni garantů i administrátorů na fakultách, kdy díky systému rotací ještě všechny fakulty ani neměly možnost prokázat svou připravenost ve všech oborech, se znovu ozývají kritická slova, tentokrát na provedenou decentralizaci, odlišné přístupy a nedostatečnou úroveň vzdělávání na fakultách.

Je však třeba zdůraznit, že úroveň specializačního vzdělávání, ať už bylo svěřeno jediné centrální instituci, nebo 7 lékařským fakultám, vždy závisela na tom, kde toto vzdělávání každodenně po celou dobu přípravy probíhalo – tedy na zdravotnických zařízeních pod vedením kvalifikovaných a motivovaných školitelů, primářů, kteří jsou kardiálním prvkem celého vzdělávacího systému. Je pak tristní, když lékař, který má předložit doklady o praxi a provedených výkonech podepsaných školitelem, neví, kdo je jeho školitelem, a to i na akreditovaném pracovišti.

> **„Úroveň specializačního vzdělávání vždy závisela na tom, kde toto vzdělávání každodenně po celou dobu přípravy probíhalo – tedy na zdravotnických zařízeních pod vedením kvalifikovaných a motivovaných školitelů."**

Problémů ve specializačním vzdělávání je celá řada, je možné diskutovat o akreditačním řízení, pracovních úvazcích školených lékařů, pobytech na pracovištích vyššího typu atd. Vše by se mělo řešit komplexně a rozvážně, napříč obory, za účasti všech kvalifikovaných a zainteresovaných odborníků (akreditační komise, specializačních oborových rad, zástupců odborných společností, komor a zdravotnických zařízení), kteří by se měli skutečně dohodnout na konečně optimální podobě plánovaných změn a ty pak teprve realizovat.

Nyní, kdy jsme si již vyzkoušeli centralizovaný i decentralizovaný systém, dvoustupňové i jednostupňové specializace, různou strukturu základních a nástavbových oborů, praktickou přípravu na akreditovaných i neakreditovaných pracovištích atd., je třeba všechna pro a proti zvážit a moudře stanovit další, stabilní vývoj specializačního vzdělávání, které bude kvalitní, na vysoké úrovni a bude odpovídat potřebám zdravotní péče, jak tomu bylo i dosud.

Jana Krejčíková, vedoucí Oddělení specializačního a celoživotního vzdělávání

FACOOLTA

U ZUBAŘE...

jm

HISTORIE

Před 50 lety zemřel Josef Pelnář, profesor vnitřního lékařství

Profesor Vondráček napsal ve druhém díle svých pamětí: „Praděd naší pražské interny byl prof. Eiselt, dědové Thomayer, Maixner, otcové Syllaba a Pelnář."

Posledně uvedený, Josef Pelnář, se narodil 16. 11. 1872 v Domažlicích. Prof. Vondráček ve zmíněných pamětech zaznamenal i příhodu charakterizující Pelnářův legendární smysl pro humor: Jakýsi rigorosant se mu představil jako „N. N., syn ministra toho a toho". Pelnář se představil také, jako „syn ševce z Domažlic". Na svůj prostý původ byl velmi hrdý.

Profesní život spojil s II. interní klinikou pražské lékařské fakulty. První asistenturu získal sice na psychiatrické klinice (1901/1902), ale od roku 1903 pracoval jako Thomayerův asistent, nejprve na poliklinice, poté na jeho klinice. Habilitoval se v roce 1905, mimořádnou profesuru získal o 7 let později, řádnou v roce 1921, kdy byl zároveň pověřen vedením II. lékařské (interní) kliniky. Za okupace v roce 1939 byl násilně penzionován, ale fakticky vedl kliniku až do listopadu 1942. Pravidelně ji navštěvoval až do své smrti a na ní také skončil 28. 10. 1964 – tedy před 50 lety – svoji životní pouť.

Od počátku vědecké dráhy přitahovala Pelnáře z celé šíře interní medicíny zejména problematika neurologická. V roce 1912 publikoval vynikající monografii Třes, která byla následujícího roku přeložena do němčiny. Podle prof. Charváta „změnil koncepci vnitřního lékařství, organizaci práce i způsob výuky… a integroval vnitřní lékařství horizontálně i vertikálně. Vznikl kolektiv, v němž byl odborník na hematologii, jiný na nefrologii, neurologii, endokrinologii, metabolismus, kardiologii, rentgen, balneologii, tuberkulózu. Nebál se tvořit nové obory. Habilitoval Čapka z letecké medicíny, Teisingera pro choroby z povolání."

Pelnář publikoval více než 200 původních studií a byl hlavním autorem a spoluautorem moderní učebnice vnitřního lékařství. V letech 1926–1954 redigoval Časopis lékařů českých. Zvláště oblíbené byli jeho „Špalíčky" uváděné na poslední straně pod šifrou „P". V nich jiskřil jeho vtip, pohotovost a bystrá, někdy ostřejší, ale nikdy ne urážlivá kritika.

Svůj pevný charakter hrdého Choda dokázal Pelnář zvláště přesvědčivě za okupace. Ač velký frankofil, po mnichovské zradě neváhal okamžitě vrátit vysoká vyznamenání francouzskému velvyslanectví v Praze. Nepodlehl ani tvrdému nátlaku ze strany okupačního prezidenta E. Háchy a ministra E. Moravce, aby se stal předsedou tvořící se Ligy proti bolševismu, ačkoliv byl jeho syn zatčen a vězněn. Za svého dlouhého života zaslouženě získal mnoho vyznamenání, titulů a cen. Na svůj hrob na vyšehradském hřbitově si však vyžádal pouze nápis „Josef Pelnář, český lékař".

Ludmila Hlaváčková,
Ústav dějin lékařství a cizích jazyků

1 OBJEKTIVEM

Setkání „Erasmáků" v Akademickém klubu 1. LF UK.

Křeslo pro Fausta s plukovníkem Robertem Šlachtou, ředitelem Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu.

Křeslo pro Fausta s docentem Bohumilem Seifertem, přednostou Ústavu všeobecného lékařství 1. LF UK.

Přednáškové odpoledne s předními světovými imunology Jonathanem S. Duke-Cohanem, Hans-Georgem Kräusslichem a Helenou Tlaskalovou-Hogenovou.

Tisková konference na téma „Magnetické částice jako špioni organismu."

1 V MÉDIÍCH

Ohlasy na naše PR akce:

TZ o výzkumu zdravotního stavu lidí otrávených metanolem (30. 9. 2014)
regiony24.cz 30. 9. 2014
www.regiony24.cz/16-203083-unikatni-studie-napovi--zda-muze-metanol-zpusobit-syndrom-parkinsonismu
Český rozhlas 15.11. 2014 (stopáž: 18:00–21:00)
prehravac.rozhlas.cz/audio/3253486

Diskuzní pořad MEDialogy (4. 11. 2014)
Český rozhlas, Ranní plus 5. 11. 2014
(stopáž: 6:00–10:48)
prehravac.rozhlas.cz/audio/3243914

TZ o změnách v přijímacím řízení (31. 10. 2014)
Rozhovor s děkanem prof. Aleksim Šedem v ČT Události, komentáře 31. 10. 2014
www.ceskatelevize.cz/porady/1096898594-udalostikomentare/214411000371031/video/

TK Magnetické částice jako špioni v organismu (18. 11. 2014)
denik.cz 18. 11. 2014
www.denik.cz/aktuality/ojedinely-pristroj-umozni-sledovat-deni-v-tele-pomoci-nanocastic-20141118.html

mf

KNIŽNÍ NOVINKY

Doktoři jsou taky lidi

Lékař vyšetřil pacientku a řekl jí: „Přineste mi moč za čtrnáct dní.“ Jaké bylo jeho překvapení, když mu po dvou týdnech donesla požadovanou tekutinu v demižonu. Už více než čtyřicet let Petr Bartůněk trpělivě shromažďuje úsměvné historky z prostředí ordinací, operačních sálů a taky poslucháren lékařských fakult. Šesté rozšířené vydání knižní sbírky rozličných nevážných příhod z míst povětšinou vážných nabízí 608 svérázných, leč reálných příhod z lékařského prostředí.

Autor: Petr Bartůněk
Vydavatel: OPTIO CZ

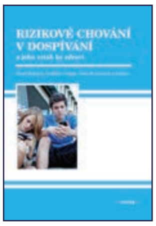

Rizikové chování v dospívání a jeho vztah ke zdraví

Publikace se zabývá společenským fenoménem rizikového chování (RCH) v dospívání a jeho vztahem ke zdraví. Jednotlivé kapitoly jsou napsány renomovanými odborníky, kteří se s projevy a důsledky RCH setkávají a léčí je – to vše z pohledu různých oborů medicíny, ale také jiných oblastí společenského života, které interferují s RCH mládeže. Najdeme zde tak i kapitoly věnované prevenci RCH ve školství nebo kriminálnímu chování mládeže.

Autoři: Pavel Kabíček, Ladislav Csémy, Jana Hamanová a kolektiv
Vydavatel: Triton

Ortopedie

Základní publikace v oboru, která je určena nejen ortopedům a protetikům, ale také lékařům oborů tematicky souvisejících, jako jsou např. traumatologie, všeobecná chirurgie, revmatologie, onkologie, dětské a dorostové lékařství. Kniha je zcela nezbytná rovněž pro lékaře a pracovníky v oblasti fyziatrie – léčebné rehabilitace. Druhé vydání monografie je doplněno o aktuální poznatky a trendy v celém oboru, zcela nově byla zařazena např. traumatologie.

Autoři: Pavel Dungl a kolektiv
Vydavatel: Grada

jf

VÝZNAMNÁ OCENĚNÍ

Cena Josefa Hlávky pro A. Šípka

Doktorandovi v oboru molekulární a buněčná biologie, genetika a virologie na 1. LF UK a také dlouholetému administrátorovi WikiSkript MUDr. Antonínu Šípkovi byla na návrh rektora UK udělena Cena Josefa Hlávky. Toto prestižní ocenění, předávané každoročně v předvečer oslav státního svátku 17. listopadu, je určeno nejlepším studentům a absolventům pražských vysokých škol, brněnské techniky a mladým vědeckým pracovníkům Akademie věd ČR.

jf

Medaile za zásluhy pro P. Dungla

Přednosta Ortopedické kliniky 1. LF UK a Nemocnice Na Bulovce prof. MUDr. Pavel Dungl, DrSc., převzal u příležitosti řádového dne 28. října z rukou prezidenta republiky Miloše Zemana medaili Za zásluhy I. stupně. Vyznamenání mu bylo uděleno za zásluhy o stát v oblasti vědy.

jf

Medaile UK pro P. Bartůňka

Rektor UK Tomáš Zima ocenil zlatou univerzitní medailí celoživotní zásluhy o rozvoj oboru vnitřní lékařství doc. MUDr. Petra Bartůňka, CSc., odborníka na poruchy srdečního rytmu a postižení srdce lymeskou boreliózou a spoluautora zařízení na přenos EKG signálu pomocí telefonu (systém TELSAR). „Chtěl bych docentu Bartůňkovi velmi poděkovat za vychování generací internistů, péči o pacienty, ale zejména také za naše obohacení lékařskými historkami, které za svoji bohatou kariéru zažil,“ uvedl rektor Zima při předávání ocenění.

jf

Světová interna s úspěchem J. Mattové

Postgraduální studentka Ústavu biofyziky a informatiky 1. LF UK MUDr. Jana Mattová vyhrála na světovém kongresu interní medicíny WCIM 2014, který se uskutečnil koncem října v Soulu, cestovatelský grant. Ze 130 tisíc abstraktů byla její práce nazvaná „Non-resorbable chelating polymeric beads as potential treatment of Wilson's disease“ oceněna jako jedna z pouhých pětadvaceti. Více informací se o této mladé dámě dozvíte v příštím čísle Jedničky.

jat

První místo na SVOČ pro L. Cvrkalovou

Absolventka naší fakulty, konkrétně navazujícího magisterského studijního programu Specializace ve zdravotnictví – obor intenzivní péče, Mgr. Lenka Cvrkalová získala 1. místo v kategorii nelékařských oborů na celostátní vědecké konferenci studentů lékařských fakult SVOČ, která se uskutečnila 20.–21. listopadu v Hradci Králové. Ve své vítězné práci se zabývala problematikou komunikace sester s pacienty se zajištěnými dýchacími cestami na resuscitačním oddělení.

jat

1 BLAHOPŘEJE

k říjnovým a listopadovým výročím

doc. MUDr. Zdence Gašové, CSc.,
z Ústavu klinické a experimentální hematologie 1. LF UK a ÚHKT

doc. MUDr. Věře Adámkové, CSc.,
z Kliniky nefrologie 1. LF UK a VFN

prof. MUDr. Vladimíru Teplanovi, DrSc.,
z Kliniky nefrologie 1. LF UK a VFN

doc. MUDr. Bohdaně Kalvodové, CSc.,
přednostce Oční kliniky 1. LF UK a VFN

doc. MUDr. Magdaleně Skořepové, CSc.,
z Dermatovenerologické kliniky 1. LF UK a VFN

doc. MUDr. Haně Houšťkové, CSc.,
přednostce Pediatrické kliniky 1. LF UK a Thomayerovy nemocnice

doc. MUDr. Marii Jirkovské, CSc.,
z Ústavu histologie a embryologie 1. LF UK

prof. MUDr. Oldřichu Eliškovi, DrSc.,
z Anatomického ústavu 1. LF UK

prof. MUDr. Michaelu Aschermannovi, DrSc.,
z II. interní kliniky – kliniky kardiologie a angiologie 1. LF UK a VFN

ed

ELEKTRONICKÉ INFORMAČNÍ ZDROJE (10)

Bibliografická databáze Embase je produkována nizozemskou společností Elsevier a zaměřuje se na literaturu z oblasti biomedicíny a farmakologie. Tato databáze je proevropská (na rozdíl od databáze Medline, která je proamerická – představena byla v minulém čísle Jedničky). Embase indexuje články publikované ve více než 90 zemích ve 40 jazycích. Více než 80 % záznamů je opatřeno abstraktem, který tvoří specializovaný tým odborníků. Retrospektiva sahá do roku 1974. Databáze je přístupná ryze komerčně. V současné době je možné propojení na plné texty článků z předplacených časopisů. Přístup k tomuto zdroji vyzkoušejte opět z našich stránek (*http://uvi.lf1.cuni.cz/databaze*) nebo z Portálu elektronických zdrojů Univerzity Karlovy (*http://pez.cuni.cz*).

Hana Skálová,
Ústav vědeckých informací

Jednička

Bulletin 1. lékařské fakulty UK
Neprodejné, vychází jako dvouměsíčník.
Ročník: 11, číslo: 5/2014
Redakce: Eva Davidová, Marie Fialová, Jana Francová, Jana Mašková, Adam Tesař, Jana Tlapáková, Martin Vejražka
Grafické zpracování: Zuzana Kutíková
Fotografie a ilustrace: archivy 1. LF UK a autorů příspěvků
Své dotazy či náměty můžete poslat na e-mail: jednicka@lf1.cuni.cz
ISSN 2336-4181